

התפתחות הצהרונים המוכרים ע"י משרד התמ"ת בעשור

האחרון

אסנת פיכטלברג-ברמץ, חוקרת במינהל המחקר ומרכזת תחום תעסוקת נשים ומעונות יום

רקע

הצהרונים הינם מסגרות חינוכיות לילדים הפועלות בבתי הספר, גנים, מתנ"סים ובתים פרטיים החל מתום הפעילות בבתי הספר ובגנים ועד לשעות אחר-הצהריים. בצהרון מקבלים הילדים לרוב ארוחת צהריים, וכן מתקיימת בו פעילות חינוכית בלתי פורמאלית או שמתאפשרת הכנה של שיעורי בית.

הצהרונים הם אחת מהמסגרות הקיימות בישראל, הנותנות מענה לפער הקיים בין שעות העבודה הארוכות הנהוגות בשוק העבודה לבין יום הלימודים הקצר, הנהוג בגני הילדים ובבתי הספר היסודיים (מסגרות נוספות הן מסגרות המופעלות על ידי משרד החינוך שפרטים עליהם יסקרו ברקע הסקירה).

הצהרונים הופעלו בעשורים האחרונים על ידי רשויות מקומיות, מתנ"סים, עמותות ומפעילים פרטיים ללא התערבות ממשלתית.

החלטת הממשלה הראשונה על התערבות ממשלתית בצהרונים התקבלה לפני עשור בשנת 2005 - החלטת ממשלה מספר 3689 מיום 5.6.2005 קבעה כי משרד התמ"ת יסבסד צהרונים ומועדוניות לילדים ששני הוריהם עובדים במשרה מלאה, או לילדים להורים יחידים עובדים או מחפשי עבודה, תוך מתן קדימות ליישובים בעלי עדיפות גבוהה בתוכנית מסלול תעסוקתי שהפעיל בזמנו משרד התמ"ת.

עם חלוף השנים משרד התמ"ת הרחיב את פעילותו בתחום ומוסדו שיטות עבודה: גובש נוהל הכרה בצהרונים העומדים בדרישות שהוגדרו על ידי המשרד, הוגדרו קבוצות אוכלוסייה רחבות יותר הזכאיות לסבסוד לפי מבחני תעסוקה והכנסה, נבנה אתר אינטרנט למתן השירותים בתחום הן לצהרונים המבקשים לקבל הכרה והן להורים המבקשים לקבל סבסוד ועוד. המטרה המרכזית של ההתערבות הייתה לעודד יציאת אימהות לעבודה במשרה מלאה. בדומה למצב שהיה לפני שהחלה ההתערבות הממשלתית בהפעלת צהרונים, הצהרונים המוכרים ממשיכים להיות מופעלים על ידי רשויות מקומיות, מתנ"סים, עמותות, מעונות יום מוכרים לגיל הרך ומפעילים פרטיים. ההתערבות הממשלתית מתבטאת בקביעת דרישות סף בהן צריך לעמוד צהרון המבקש לקבל הכרה מהמדינה, וכן בסבסוד שכר הלימוד עבור ילדים הנמצאים כזכאים על פי מבחני הכנסה ועבודה.

בסקירה זו תוצג ההתפתחות של מערך הצהרונים המוכרים במהלך העשור האחרון.

מטרות הסקירה

- להציג אינדיקטורים מרכזיים על מערך הצהרונים המוכרים בשנים נבחרות בעשור האחרון.
- להציג את המאפיינים של משפחות הילדים שקבלו תמיכה בשכר הלימוד לצהרון ממשרד התמ"ת/כלכלה בשנים נבחרות בעשור האחרון.
- להשוות בין הפעילות בנושא בתחילת העשור לבין הפעילות הנוכחית, ולסקור את התפתחות מערך הצהרונים.

מתודולוגיה

הניתוח יתבסס על מקורות המידע הבאים :

1. הנתונים המנהליים שנאספו על ידי האגף למעונות יום ומשפחתונים במשרד התמ"ת/הכלכלה (קובץ הצהרונים וקובץ הילדים שקבלו תמיכות) בשנים נבחרות בעשור האחרון.
2. קבצי מיפוי מסגרות טיפול לגיל הרך לפי רשויות מקומיות של שנים נבחרות בעשור האחרון¹.
3. סקרי כ"א וסקרי הכנסות של הלמ"ס.

שלבי עבודה

1. קבלת הנתונים מאגף מעונות יום ומשפחתונים עבור שנת הלימודים 2013/14.
2. בדיקת הנתונים ושילובם בקובץ מיפוי מסגרות טיפול לגיל הרך לפי רשויות מקומיות.
3. ביצוע העיבודים הסטטיסטיים הנדרשים עבור שנים נבחרות.
4. כתיבת הסקירה.

לו"ז לסיום העבודה

רבעון שלישי 2015.

¹ הסבר על מתודולוגיית בניית הקובץ ראה במסמך 'מיפוי מסגרות טיפול מוכרות לילדים בפריסה גיאוגרפית', אוגדן לוחות, מינהל מחקר וכלכלה, 2013.